

TÜRK-İŞ | Haber Bülteni

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

Bayındır Sokak No: 10 Kızılay - Ankara | Tel: (0.312) 433 31 25-29 | Faks: (0.312) 433 85 80 - 433 68 09

facebook.com/turkiskonfederasyonu

twitter.com/turkiskonf

www.turkis.org.tr

26 Kasım 2019

KASIM 2019 AÇLIK ve YOKSULLUK SINIRI

- ✓ DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AÇLIK SINIRI 2.103 TL, YOKSULLUK SINIRI 6.850 TL
- ✓ BİR ÇALIŞANIN AYLIK YAŞAM MALİYETİ TUTARI 2.578 TL
- ✓ MUTFAK ENFLASYONU YILLIK ORTALAMA YÜZDE 17,89 ORANINDA...
- ✓ "YETECEK ÜCRET" EMEK GELİRİ ELDE EDENLERİN TEMEL SORUNU...
- ✓ MEVCUT ASGARİ ÜCRET DÖRT KİŞİLİK AİLEYE ANCAK 9 GÜN YETİYOR...

TÜRK-İŞ (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) çalışanların geçim şartlarını otuz iki yıldan bu yana aralıksız olarak her ay düzenli olarak yaptığı "**açlık ve yoksulluk sınırı**" araştırması ile ortaya koymaktadır. Yapılan bu çalışmayla 32 yıl geride kalmaktadır.

Geride bırakılan dönemin değerlendirmesi yapıldığında öne çıkan temel özellik, ücretli çalışanların elde ettiği toplam gelirin "**insan onurunun gerektirdiği yaşam şartlarını**" karşılamaktan uzak olmasıdır. Toplumun ağırlıklı bölümünün ücretli çalışanlar ve emeklilerden olduğu, elde edilen aylık ücret gelirin -özellikle işçiler bakımından- genel olarak asgari ücret veya biraz üstünde bir seviyede bulunduğu, ülkemizde kayıtdışı çalışmanın yaygın olduğu da dikkate alındığında "**yetecek ücret**" temel talep olarak ortaya çıkmaktadır.

TÜRK-İŞ Araştırmasının 2019 Kasım ayı sonucuna göre:

- Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (**açlık sınırı**) 2.102,83 TL,
- Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (**yoksulluk sınırı**) 6.849,62 TL,
- Evli olmayan-çocuksuz bir çalışanın '**yaşama maliyeti**' ise aylık 2.577,94 TL olarak hesaplandı.

Tablo 1: Dört Kişilik Ailenin Açlık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)

	Kasım 2018	Aralık 2018	Ekim 2019	Kasım 2019
Yetişkin Erkek Gıda Harcaması	534,26	536,09	568,38	580,04
Yetişkin Kadın Gıda Harcaması	446,19	446,96	470,45	481,23
15-19 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	578,60	578,05	612,19	624,07
4-6 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	383,66	380,06	407,44	417,50
Açlık Sınırı	1.942,71	1.941,16	2.058,46	2.102,83
Yoksulluk Sınırı	6.328,05	6.322,99	6.705,08	6.849,62

* Gıda harcaması tutarı, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu 2020 yılında geçerli olacak asgari ücreti belirlemek üzere ilk toplantısını 2 Aralık 2019 günü yapacaktır. Aylık net asgari ücret halen 2.020 TL'dir. Bu tutar, daha belirlenirken devletin resmi olarak tek bir işçi için hesapladığı aylık geçim maliyetinden yaklaşık 200 TL daha düşük olmuştur. Yapılması gereken harcama tutarı ile elde edilen gelir arasındaki fark, ücretli çalışanların borçlanmasına ve temel ihtiyaçlarında kısıntı yapmalarına yol açmıştır.

TÜRK-İŞ asgari ücret belirleme çalışmalarının yeniden yapılacağı bu aşamada bekar bir çalışanın aylık yaşam maliyetini 2.578 TL olarak hesaplamıştır. Diğer bir ifadeyle halen geçerli olan asgari ücret -bugün itibarıyla- 558 TL eksik ödenmektedir. Asgari ücretli çalışanlar ağırlaşan geçim şartları karşısında çaresiz bırakılmaktadır. Emek örgütlerinin tüm taleplerine rağmen asgari ücret kadar gelir vergi dışı bırakılmamıştır. "İnsanca yaşama yetecek ücret" arayışı günümüzde tüm yakıcılarıyla devam etmektedir. Kamuoyunun gündeminde başta gelmesi gereken temel sorundur ve öncelikle çözümü için gerekli adım atılmalıdır.

Geçen yılın aynı ayına göre dört kişilik bir ailenin mutfak harcamasındaki artış tutarı 160 TL'dir. Gıda yanı sıra yapılması zorunlu diğer harcamalarla birlikte aile bütçesine gelen ek yük bir yıl öncesine göre 522 TL olmuştur.

TÜRK-İŞ tarafından hesaplanan açlık ve yoksulluk endeksindeki değişim incelendiğinde -son aylarda görülen gerilemeye rağmen- fiyat artışının 2019 yılında yüzde 15-25 bandında gelişim gösterdiği görülmektedir.

TÜRK-İŞ'in verileri temel alındığında "mutfak enflasyonu"ndaki değişim Kasım 2019'da şu şekilde olmuştur.

- Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarı **bir önceki aya göre** yüzde 2,16 oranında arttı.
- Yılın **ilk on bir ayı itibarıyla** fiyatlardaki artış yüzde 8,33 oranına ulaştı.
- Gıda enflasyonunda **son on iki ay itibarıyla artış oranı** yüzde 8,24 oldu.
- **Yıllık ortalama artış oranı** ise yüzde 17,89 olarak hesaplandı.

Tablo 2: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Kasım 2016	Kasım 2017	Kasım 2018	Kasım 2019
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,82	1,50	1,22	2,16
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	2,28	9,45	20,81	8,33
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	1,89	10,63	23,94	8,24
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	4,83	8,35	15,61	17,89

2019 Kasım ayı itibariyle TÜRK-İŞ hesaplamasına temel alınan gıda ürünlerinin fiyatlarında gözlenen değişim şu şekilde olmuştur:

- Süt, yoğurt, peynir grubunda; süt ve peynir fiyatı bu ay artarken yoğurt fiyatı aynı kaldı.
- Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat ürünlerinin bulunduğu grupta; kıyma ve kuşbaşı et ile tavuk fiyatı aynı kaldı. Sakatat ürünlerinden ciğer ve böbrek fiyatı ise arttı. Balık fiyatı hamsi ve istavritteki ucuzlamaya bağlı olarak ortalamada biraz geriledi. Hesaplama -her zaman olduğu gibi- fiyatı nispeten ucuz ve yaygın satılan balıklar esas alındı. Yumurtanın fiyatı bu ay yine değişmedi. Bakliyat ürünleri (kuru fasulye, kırmızı-yeşil mercimek, nohut, barbunya vb.) fiyatları bazı marketlerde 'fiyat ayarlaması' yapılmasına rağmen genelde aynı kaldı.
- Meyve-sebze ortalama fiyatında bu ay görülen artış mutfak harcamasına olumsuz yansıdı. Gıda harcamasında günlük tüketimi sık olan hem yaş sebze hem meyve fiyatlarında bu ay görülen artışa rağmen pazar esnafı maliyetlerin yükselmesi ve satışların gerilemesini temel sorun olarak gördüğünü ifade ediyor. Ailenin gıda harcaması içinde ağırlıklı yeri olan yaş sebze-meyve ortalama kilogram fiyatı bu ay 5,43 TL (geçen ay 5,08 TL) olarak hesaplandı. Sebze ortalama kilogram fiyatı geçen ay 4,94 TL iken bu ay 5,43 TL'ye yükseldi. Meyve ortalama kilogram fiyatı ise 5,45 TL'ye (geçtiğimiz ay 5,29 TL) ulaştı. Hesaplama 20 sebze ve 10 meyve olmak üzere toplamda yine 30 ürün dikkate alındı. Hesaplama yapılırken -her zaman olduğu gibi- pazarda yaygın bulunan mevsim ürünleri esas alındı. Araştırmada ürünlerin tek tek ağırlığı yerine harcama sepetindeki meyve-sebze tüketiminin toplam miktarından hareket edildi.
- Ekmek, piring, un, makarna, bulgur, irmik gibi ürünlerin bulunduğu grupta; önemli bir fiyat değişikliği görülmedi, ancak bazı marketlerde makarna fiyatında artış tespit edildi.
- Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; tereyağı fiyatı artarken, margarin, zeytinyağı ve ayçiçeği yağı fiyatı aynı kaldı. Siyah ve yeşil zeytin fiyatı da ortalamada değişmedi. Yağlı tohum (ceviz, fındık, fıstık, ayçekirdeği vb.) ürünlerinin fiyatı aynı kaldı. Çay ve ıhlamur fiyatı ile baharat (kimyon, nane, karabiber vb.) fiyatı da değişmedi. Şeker ve tuz ile bal, reçel, pekmez bu ay yine fiyatı değişmeyen ürünler arasında yer aldı. Salça fiyatı da aynı kaldı.

Konfederasyonumuzca hesaplanan tutarlar ücret düzeyi olmayıp haneye girmesi gereken toplam gelir miktarıdır. Ancak hanede çalışan sayısının sınırlı ve fakat ele geçen ücretin yetersiz olduğu durumlarda, elde edilen gelir birden fazla kişinin geçimini karşılayamamakta, kişi başına "insanca geçim için" yapılması gereken harcama tutarı yetersiz kalmaktadır.

TÜRK-İŞ'in bu araştırması alanında ilktir. Daha sonra bu alanda yapılan benzeri çalışmalara da örnek olmuştur/olmaktadır. "Açlık ve Yoksulluk Sınırı" çalışmasında hesaplama temel alınan gıda maddelerinin fiyatları, Konfederasyonumuzca piyasadan, market ve semt pazarları sürekli ve düzenli dolaşarak **doğrudan** tespit edilmektedir. TÜİK tarafından derlenen fiyat verileri kullanılmamakta ve fakat, gelişmeleri değerlendirmek ve kıyaslama yapmak için sonradan izlenmektedir. **Çalışma bu niteliğiyle bağımsızdır.**

Konfederasyonumuz her ayın son haftasında ve TÜİK açıklamasından yaklaşık bir hafta önce hesaplama sonuçlarını kamuoyuna açıklamaktadır ve bu yönüyle, tüketici fiyatlarındaki artış eğilimini yansıtan **"öncü gösterge"** niteliğini de taşımaktadır.